

Un monstre amagat sota el llit

Periodista

ALBERT PUNSOLA

(/AUTOR/ALBERT-
PUNSOLA-44)

05/04/2017 - 19:18

Què està en boca de tothom i ningú sap ben bé què és? La resposta: el populisme. Malgrat la *relativa* punxada de Geert Wilders als Països Baixos, és innegable que tot el món occidental pateix en diferent mesura una onada de populisme. I això ens ha d'importar per dues grans raons: perquè no és una moda, sinó

una tendència de fons, i perquè pot comportar un retrocés considerable en conquestes que han costat innombrables esforços d'aconseguir.

"L'onada de populisme pot comportar un retrocés considerable en conquestes que han costat innombrables esforços d'aconseguir"

Repasant algunes interessants pàgines de ciència política es constata l'enorme complexitat d'assenyalar les fronteres dels moviments populistes. Això és degut a que, en cada context social i històric, aquests moviments han adoptat formes diferents, tant que n'hi ha de dretes i

d'esquerres, de creients i d'ateus, i així es podria seguir una bona estona amb binomis d'idees oposades.

El fet que el populisme es teoritzi poc i es mobilitzi molt també contribueix a la dificultat d'identificar-lo. No existeixen corpus doctrinaris del populisme en general, si bé hi ha discursos i iniciatives concrets que permeten detectar-ne la presència en una comunitat determinada. Però la presència de què exactament? Doncs, atenent als experts, d'una virulenta reacció de rebuig a l'*status quo* justificada per la idea de que el poble està sent ignorat en les seves nobles aspiracions. Perquè aquest és un altre punt determinant: el populisme es fonamenta en una visió mitificada d'un poble que pateix davant els abusos d'una minoria elitista i intel·lectual que vol tirar endavant el seu projecte sense tenir en compte la bona gent.

"La lírica populista acaba sovint amb el suport a líders de tarannà autoritari que, en nom del poble, són capaços de fer qualsevol cosa"

Aquí sorgeixen noves preguntes. Què té de dolent estar al costat de la gent? No seria la defensa del poble -de les majories- front a les minories l'essència de la democràcia? Certament, un gran poeta de l'esperit democràtic com Walt Whitman també va exaltar els valors del poble. La gran

diferència és que la lírica populista acaba sovint amb el suport a líders de tarannà autoritari que, en nom del poble, són capaços de fer *qualsevol cosa*. El segle XX és una autèntica galeria d'exemples en aquest sentit.

Una altra pista per discernir entre els moviments de caire netament democràtic i els populistes és el seu caràcter inclusiu o exclusiu. Els primers volen construir una comunitat per al màxim nombre de persones, independentment de la seva procedència o adscripció ideològica. Els segons posen èmfasi en tota mena de requisits arbitraris basats en el prejudici "per poder ser dels nostres". Naturalment, aquesta postura comporta grans problemes a l'hora de saber qui són *els nostres* com es fa palès a la

França d'avui en dia. De tota manera això als populistes els importa ben poc perquè els matisos de la reflexió són un altre element que cal excloure d'un imaginari on tota la prioritat és per a una acció que es justifica per si mateixa.

"El populisme s'explica sobretot per una reacció social contra els canvis basada en la creença de que els valors tradicionals són reemplaçats pel progressisme i el cosmopolitisme, i de que aquest procés és molt negatiu"

Tant important o més que la definició és la causa de tot plegat. En un article recent, el conegut autor Richard Florida cita una recerca que li ha cridat l'atenció. Es tracta d'un estudi que tira per terra una de les explicacions més habituals sobre l'origen d'aquest fenomen: l'aprofundiment de les desigualtats. Segons aquest estudi, el populisme s'explica sobretot per una reacció social contra els

canvis basada en la creença de que els valors tradicionals són reemplaçats pel progressisme i el cosmopolitisme, i de que aquest procés és molt negatiu. No es tracta tant de guanyadors i perdedors de la globalització -tot i que aquest factor també incidiria- com d'una lluita entre cosmovisions. De fet, la conclusió d'aquesta recerca no sembla fora de lloc si pensem en l'avenç del populisme en societats avançades en el benestar social com són la suïssa, la sueca, la finlandesa, o l'holandesa, aquesta última amb una taxa d'atur de només el 5%.

No es poden passar per alt els efectes del fenomen que estem comentant amb un exemple paradigmàtic. Fa més de quatre dècades que el medi ambient va entrar en les agendes de l'administració i durant tots aquests anys s'ha anat introduint en les polítiques públiques creant, aparentment, una sòlida malla de coneixement i d'actuació. Ara veiem com Trump, als EUA, considera aquest àmbit com accessori i vol potenciar al màxim els combustibles fòssils, especialment el carbó per les promeses que va fer als miners. En relació als partits que a França, Hongria, Polònia, i Alemanya, volen acabar amb la Unió Europea, sorgeix una pregunta inquietant: si aquests partits qüestionen els drets de primera generació (civils i polítics) i segona generació (econòmics i socials), què no faran amb els de tercera generació, entre els quals es troba el desenvolupament humà i el medi ambient? El terreny consolidat ho és molt menys del que havíem imaginat.

"Si aquests partits qüestionen els drets de primera generació (civils i polítics) i segona generació (econòmics i socials), què no faran amb els de tercera generació, entre els quals es troba el desenvolupament humà i el medi ambient? El terreny consolidat ho és molt menys del que havíem imaginat"

La bogifòbia és una por infantil molt habitual que a vegades perviu a l'edat adulta. Por a que hi hagi algú amagat dins l'armari o un monstre sota el llit. Igualment, els populismes s'alimenten sovint de la por a amenaces irreals. Això no significa que aquests sentiments hagin de ser menystinguts. Diuen els experts que burlar-se de les pors dels bogifòbics és molt contraproduent perquè només incrementa la seva fòbia. Si no es desactiven els mecanismes que nodreixen el populisme de

manera intel·ligent, cosa que no s'està fent, aquest seguirà expandint-se fins que el monstre sota el llit esdevindrà real per tots nosaltres.

Categories: [Terra \(/categories/terra\)](/categories/terra)

Etiquetes: [Política \(/etiquetes/politica\)](/etiquetes/politica)

[democràcia \(/etiquetes/democracia\)](/etiquetes/democracia)

[populisme \(/etiquetes/populisme\)](/etiquetes/populisme)

Share 0

Tuit

 (<https://plus.google.com/share?url=https%3A/www.sostenible.cat/opinio/un-monstre-amagat-sota-el-llit>)

 (<https://www.sostenible.cat/print/opinio/un-monstre-amagat-sota-el-llit>)

Relacionats

Article

Aquesta setmana celebra el #SantJordiDocAmbCat amb recomanacions de recursos ambientals (/article/aquesta-setmana-celebra-el-santjordidocambcat-amb-recomanacions-de-recursos-ambientals)

(/article/aquesta-setmana-celebra-el-santjordidocambcat-amb-recomanacions-de-recursos-ambientals)

Del 20 al 26 d'abril, les persones vinculades a biblioteques ambientals catalanes de la xarxa DocAmbCat compartiran a les webs i xarxes socials recomanacions de llibres, jocs, vídeos, fotos, activitats... relacionades amb la natura i el medi ambient.

Notícia

Les entitats uneixen esforços amb el Manifest "Acció global pel clima" (/noticia/les-entitats-uneixen-esforcos-amb-el-manifest-accio-global-pel-clima)

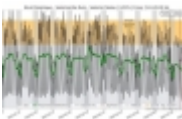
(/noticia/les-entitats-uneixen-esforcos-amb-el-manifest-accio-global-pel-clima)

Avui,
quan
tota la
població

pateix en la seva pròpia pell la pandèmia del coronavirus i les seves conseqüències, es fa patent el que és urgent i ineludible: unir esforços per, solidàriament, fer front a la malaltia i les seves repercussions sanitàries i socials. Unes conseqüències que pateixen en major grau les persones i els col·lectius més vulnerables, que suporten no només la crisi sanitària sinó la precarització i l'empitjorament de les seves ja poc dignes condicions de vida.

Notícia

L'aturada de l'activitat humana provocada pel coronavirus es nota als sismògrafs (/noticia/laturada-de-lactivitat-humana-provocada-pel-coronavirus-es-nota-als-sismografs)

(/noticia/laturada-de-lactivitat-humana-provocada-pel-coronavirus-es-nota-als-sismografs)

Els sismòlegs de l'[Observatori Reial de Bèlgica](http://www.seismologie.be/en) (<http://www.seismologie.be/en>) (ROB) estan analitzant les conseqüències sísmiques de l'aturada de l'activitat humana al seu país: han trobat una reducció de l'anomenat "**soroll sísmic**" com a conseqüència dels canvis d'hàbits que ha provocat la lluita contra la COVID-19.

Butlletí

Correu electrònic *

[Subscriu](#)[Enviaments anteriors \(/newsletter/sostenible\)](/newsletter/sostenible)

(/)

Revista de la **xarxa** de ciutats
i pobles cap a la sostenibilitat

**Diputació
Barcelona**

<http://www.diba.cat>[Arxiu \(/arxiu\)](/arxiu)[Continguts per categoria \(/tagclouds/chunk/3\)](/tagclouds/chunk/3)[Continguts per etiqueta \(/tagclouds/chunk/1\)](/tagclouds/chunk/1)[Continguts per municipi \(/tagclouds/chunk/2\)](/tagclouds/chunk/2)[Avís legal \(http://www.diba.cat/avislegal\)](http://www.diba.cat/avislegal)[Contacte \(/formulari/contacte\)](/formulari/contacte)[RSS \(https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=\)](https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=)[https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888\)](https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888)[http://www.twitter.com/xarxasost\)](http://www.twitter.com/xarxasost)[http://youtube.com/xarxasost\)](http://youtube.com/xarxasost)[\(rss.xml\)](#)